

СРПСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

Том III
Књига 2

Демократија – Ђуша

МАТИЦА СРПСКА
СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ

НОВИ САД – БЕОГРАД 2021

Следбеници Давида из Селенице, Мотив Јуде с ђаволом у сцени *Причешће айосћола*, 1735.

радања (св. пророци Исаија и Данијел, Митрије, архиђакон Стефан, Пророци Јован Претеча, апостоли Тома, Павле, Јован Богослов, Марко, Јаков Персијанац, три младића у зажареној пећи, *Покољ Вийлелејемске* (Пешчице) носили су моралну поруку да сваки живот не досеже без претходних искушења каква је телесна патња протрпана духовним преображајем. Изавађе храма изведено је углавном на сликарским упутствима Ерминије Мисија из Фурне (1730–1734), по узору барокне најбољих солунских и критских сликара XIV и XVI в. Изузетно, композиција *Св. Никола враћа вид Св. Стефану* у селском рађена је по истоименом државном сликарском рађу из *Празничној минеја* Божидара Мисија (Венеција 1538). Иконографски мотиви су сцене *Причешће айосћола* и *Св. Димитрија* на којима су припадници ђаво на раменима Јуде (олтар), од којег шкорпион крај ногу као симбол ђавола (Јужна певница). Следбеници Давида из Селенице претходне две деценије рађени су на Атосу, у Мосхопољу, Костуру и Јулину, а непосредно пре Д. фрескама насликали олтарски простор Војловице и узлазне лунете у припрати Манасије (1735).

Љ. Н. Стошић

у крајем XVI в. у манастир су пренесени остаци преподобног Јова Синајита из Селенице. Није познато када је у XVII в. олтарски простор делимично порушен. Његов игуманство преузео је 1731. на црквено-народном сабору када је за митрополита изабран Јован Мисија (Јовановић). Игуман и братство манастира помажу 1788. аустријске официјере у уклањању турских снага по Србији. Манастир се повукао капетан Коча Анђелковић који је потучен код Јошанице и до 1805. манастир је потпуно обнова изведена у време кнеза Милоша када је 1839. изграђен четвртаст звоник, а Јања Молер изградила иконостас. Обнова којом је руководио Тома Вучић Перишић обухватала је и изградњу рашки план – триконхос, и обнова куполу и припрату. Касније

дизидан масивни звоник са барокним завршетком зидан је од камена. Иконостас у капели Св. Марије Магдалине осликала је и иконе урадила монахиња Јефимија из овог сестринства.

Р. Милошевић

ИЗВОР: Љ. Стојановић, *Стари српски зајиси и највиши*, Бг II 1903, IV 1923, V 1925.

ЛИТЕРАТУРА: М. Костић, „Станиша Марковић Млатишума: оберкапетан крагујевачки (1664–1741)”, ГСНД, 1938, 19; Р. Љубинковић, „Манастир Драча”, у: *Археолошки споменици и налазишта у Србији*, 2, Бг 1956; П. Ж. Петровић, „Манастир Драча код Крагујевца”, *Богословље*, 1967, 1–2; Б. Вујовић, *Умешност обновљене Србије (1791–1848)*, Бг 1986; Л. Шелмић, *Српско зидно сликарство XVIII века*, Н. Сад 1987; Д. Милосављевић, *Драча: црквица фресака*, Н. Сад 1993; Љ. Стошић, „Мотив Јуде с ђаволом у сцени ‘Причешће апостола’ живописа манастира Драче”, *Valcanica*, 1996, 27; М. Тимотијевић, *Српско барокно сликарство*, Н. Сад 1996; *Шемањизам Српске православне епархије Шумадијске 1947–1997*, Краг. 1997; С. Grozdanov, „Saint Constantin-Cyrille et saint Methode dans la peinture byzantine des pays Balkanique”, *Thessaloniki Magna Moravia*, Thessaloniki 1999; *Географска енциклопедија насеља Србије*, II, Бг 2001; Љ. Стошић, *Српска умешност 1690–1740*, Бг 2006; М. Анђелковић, С. Пајић, „Прича о прекрасном Јосифу: заједничка тема српске црквене литературе и сликарства прве половине XVIII века”, у: *Друштвене кризе и српска књижевност и култура*, Краг. 2011.

ДРАЧА, Петар, ветеринар, универзитетски професор (Окучани, Славонија, 26. VI 1900 – Београд, 26. II 1981). Дипломирао 1932. и докторирао 1936. на Ветеринарском факултету у Загребу, где је после дипломирања изабран за асистента на Катедри за хирургију. После одбрањене докторске дисертације био на специјализацији из хирургије на ВФ у Бечу. Избегаво 1941. у Србију и радио као ветеринар у Смедеревској Паланци до 1945. Од јуна 1945. пет месеци поново радио као асистент на Клиници за хирургију ВФ у Загребу, потом као ветеринар у Панчеву до октобра 1948, када је на ВФ у Београду изабран за доцента на предмету Полни живот и вештачко осемењавање домаћих животиња. За редовног професора изабран 1961. Управник Катедре за

Породиљство био 1964–1970. Држао предавања по позиву на ветеринарским факултетима у Бугарској, Аустрији, Немачкој и Пољској. Аутор је универзитетских уџбеника *Ендометријитис и хормони у ветеринарској медицини* (1960) и *Физиологија и физиолозија репродукције женских домаћих животиња* (1964). Познати су његови радови о жутим телима на јајницима крава, лечењу трихомонидних бикова и крава, хроничним ендометритисима код крава, хормоналној кастрацији свиња, царском резу код крава и дијагностици гравидитета. Неки од његових радова представљају пионирске радове из области хирургије и акушерства са стерилизацијом и вештачким осемењавањем говеда, оваца и коња.

ДЕЛА: „Fractura completa et complicate pedis anterioris dextri”, *Југословенски ветеринарски гласник*, 1938, 18; „Испитивање старости жутих тела из разних фаза гравидитета код крава”, *AV*, 1953, 3; „Beitrag zur Behandlung einiger gynäkologischer Erkrankungen bei den Fleischfressern”, *Deutsche Tierärztliche Wochenschrift*, 1964, 25.

ЛИТЕРАТУРА: *Библиографија Ветеринарског факултета у Београду 1936–1976*, Бг 1979; *Знамениите личности ветеринарске медицине Србије*, I, Бг 2009.

М. Ж. Балтић

ДРАЧА, Петар, лекар, гинеколог, универзитетски професор (Јасеновац, 28. I 1928 – Нови Сад, 21. IV 2020). За време II светског рата 1942. ухапшен је са целокупним српским живљем Јасеновца и спроведен у концентрационе логоре Јасеновац, Стара Градишка и Земун-Сајмиште, одакле је августа 1942. са групом малолетника пребачен у Београд, где као избеглица наставља школовање. По ослобођењу Београда 1944. ступа у НОВ као болничар у Главној војној болници у Београду. На Мед. ф. у Београду дипломирао 1954. Положио специјалистички испит из гинекологије и акушерства на Клиници за гинекологију и акушерство Мед. ф. у Београду. Хабилитациони рад одбранио 1965. на Мед. ф. у Новом Саду, а докторску дисертацију „Антропометријске карактеристике карлице жена у неким крајевима Југославије с посебним освртом на утицај социјално-економских и климатских фактора на њихов развој” 1972. на истом факултету. Усавршавао се у Оксфорду (Велика Британија) 1967–1968, Хјустону (САД) 1973–1974, Стокхолму 1971. и Љубљани. За асистента на Мед. ф. у Новом Саду изабран 1961, а, прошавши сва научно-наставна звања, за редовног професора 1980. Продекан за наставу и научни рад био 1972–1974. Редовни члан Академије медицинских наука Српског лекарског друштва и један од њених оснивача. Члан Међународног друштва гинеколошких онколога (од 1989). Био секретар

СРПСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

Издавачи

МАТИЦА СРПСКА, Нови Сад
СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ, Београд
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ, Београд

За издаваче

Проф. др Драган Станић
Академик Владимир Костић
Др Милорад Марјановић

Лектори

Милена Миловић, Вера Василић

Коректор

Вера Василић

Компјутерски слој

Редакција Српске енциклопедије

Припрема за штампу

Александар Прибићевић

Технички уредник

Вукица Туцаков

Штампа

Бирограф, Земун

Тираж 4.000

ISBN 978-86-7946-382-1

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

0/9(497.11)(031.038)

СРПСКА енциклопедија. Том 3. Књ. 2, Демократија - Ђуша /
[уређивачки одбор Драган Станић ... и др.]. - Нови Сад : Матица
српска ; Београд : Српска академија наука и уметности : Завод
за уџбенике, 2021 (Земун : Бирограф). - 976 стр. : илустр. ; 30 cm

Текст штампан тростубачно. - Тираж 4.000.

ISBN 978-86-7946-382-1

а) Србија -- Енциклопедије б) Енциклопедије, националне

COBISS.SR-ID 56635401

К.Б. 34924

8 600262 060723